

klopni meningoencefalitis

CEPLJENJE OTROK v breme OZZ OSNOVNE INFORMACIJE

Z letom 2019 je bilo v Sloveniji v program cepljenja uvedeno cepljenje otrok proti klopnemu meningoencefalitisu, in sicer za otroke stare tri leta (v letu 2019 to velja za otroke rojene v letu 2016). Cepljenje za to skupino se opravi s **tremi odmerki cepiva, ki se plačajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ)**. Iz OZZ se praviloma financira osnovno cepljenje s tremi odmerki. Tisti, ki so že prej „samoplačniško“ začeli s cepljenjem, so lahko v breme OZZ cepljeni z naslednjimi tremi odmerki.

1. Kaj je klopni meningoencefalitis?

KLOPNI MENINGOENCEFALITIS je resna virusna bolezen osrednjega živčevja, ki se prenaša z vbodom okuženega klopa. Prvi znaki bolezni se lahko pojavijo 7–14 dni po okužbi. Bolezen običajno poteka dvofazno. Prvo obdobje bolezni se kaže kot kratka neznačilna vročinska bolezen z mišičnimi bolečinami, utrujenostjo in glavobolom. Sledi obdobje brez simptomov, ki traja okrog 8 dni. Drugo obdobje bolezni se izraža z znaki prizadetosti osrednjega živčevja, kar lahko pušča dolgotrajne posledice (glavobol, utrujenost, motnje zbranosti, motnje spomina), včasih tudi trajne ohromitve (5 %) ali celo smrt (1 %).

2. Zakaj je potrebno cepljenje?

Obolevnost za klopnim meningoencefalitisom je v Sloveniji med najvišjimi v Evropi, letno zboli v povprečju okrog 170 oseb, delež cepljenih oseb pa je zelo nizek. Tveganju okužbe so izpostavljeni ljudje vseh starostnih skupin. Otroci najpogosteje zbolijo v starosti 5-14 let, zato je smiselno, da jih pred boleznijo zaščitimo že prej. Klopni meningoencefalitis najučinkoviteje preprečujemo s cepljenjem.

3. Kdo naj bo cepljen in kdaj?

V Sloveniji se program cepljenja otrok proti klopnemu meningoencefalitisu vsako leto izvaja pri otrocih, ki v letu izvajanja programa dopolnijo tri leta starosti. Otrok praviloma prejme prvi odmerek cepiva pri sistematskem pregledu.

Za osnovno cepljenje so potrebni trije odmerki cepiva (drugi odmerek sledi 1-3 mesece po prvem, tretji pa 9-12 mesecev po drugem). Za vzdrževanje zaščite so nato potrebni še pozitivitveni odmerki, prvi po treh letih, naslednji pa na pet let.

Cepljenje s prvima dvema odmerkoma po možnosti opravimo v zimskih mesecih, da dosežemo zaščito pred začetkom sezone aktivnosti klopop, lahko pa s cepljenjem začnemo kadarkoli.

4. Nekateri otroci ne smejo biti cepljeni ali morajo cepljenje odložiti.

Če je imel otrok resno alergijsko reakcijo po predhodnem odmerku cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu ali je alergičen na katerokoli sestavino cepiva v smislu anafilaktične preobčutljivosti, ne sme biti cepljen s tem cepivom. Tudi otrok z anafilaktično preobčutljivostjo na jajca ne sme biti cepljen proti klopnemu meningoencefalitisu.

Pri zmerni ali resni akutni bolezni (s povišano telesno temperaturo ali brez) je treba cepljenje začasno odložiti. Blaga bolezen (npr. prehlad) ni ovira za cepljenje.

5. Kakšna so tveganja pri cepljenju?

Tako kot vsa zdravila tudi cepiva lahko povzročijo resne težave, npr. resno alergijsko reakcijo. Vendar so po cepljenju proti klopnemu meningoencefalitisu neželeni učinki večinoma blagi in redki. Največkrat se pojavijo utrujenost, glavobol, slabost, zvišana telesna temperatura, bolečine v mišicah in sklepih ter bolečina, rdečina ali oteklina na mestu cepljenja. Gre za prehodne reakcije, ki hitro minejo. Resni neželeni učinki so izjemno redki.

6. Kaj storiti ob resni reakciji?

Resna alergijska reakcija se običajno pojavi v nekaj minutah do ene ure po cepljenju. Znaki lahko vključujejo težko dihanje, piskanje ali hropenje, oslabelost, hitro bitje srca, omedlevico, bledico ali otekanje žrela. Pacient mora takoj k zdravniku, ki bo ustrezno ukrepal in nato prijavil neželeni učinek po cepljenju.

7. Kje lahko dobim več informacij?

Vprašajte izbranega pediatra, ki vam bo omogočil vpogled v navodilo za uporabo cepiva (PIL) in predlagal še druge vire informacij. Obiščite tudi spletno stran Nacionalnega inštituta za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/podrocja-dela/nalezljive-bolezni/cepljenje>